

Leo DE WEERDT Hoofdaalmoezenier van het gevangeniswezen

Met ingang van 1 januari is Leo DE WEERDT benoemd tot hoofdaalmoezenier voor de katholieke eredienst in de gevangenis. De 52-jarige Brugse jezuïet wil vooral de onverschilligheid voor mensen achter tralies doorbreken. Als christenen iets kunnen betekenen voor deze verharde samenleving, dan is het wel door te beseffen dat iedereen fouten maakt, klinkt het. Solidariteit schept nieuw leven.

‘Tot inkeer komen, is toegeven dat je zelf ook niet perfect bent’

Lieve WOUTERS

Aswoensdag. Hoeveel Vlamingen halen vandaag een askruisje en beseffen dat ze niet beter zijn dan, pakweg, die weggebruiker die ze 's ochtends vanuit de wagen nog schaamteloos uitkafferden, of hun partner die ze redeloze verwijten naar het hoofd slingeren? Een bezoek aan de hoofdaalmoezenier van het gevangeniswezen kan anders ook wel tellen om de vasten mee te beginnen. Het verhaal van Leo DE WEERDT stemt alvast tot een kritisch zelfonderzoek.

– *U werd pas op uw 38ste tot priester gewijd. Wat ging er aan die late roeping vooraf?*

Ik kom uit een groot gezin met acht kinderen in Geraardsbergen. Na mijn studies boekhouding werkte ik bij het Nationaal Christelijk Middenstandsverbond, nu Unizo. Rond mijn dertigste kreeg ik meer belangstelling voor het religieuze leven en maakte ik kennis met de jezuïeten. Dat was het begin van een lange vormingstijd. In 1999 werd ik tot priester gewijd.

– *Wat trok u zo aan bij de jezuïeten?*

De orde staat vooral bekend om haar werk in onderwijs en spirituele vorming, maar mij trok allereerst het sociale werk aan, met de voormalige generaal-overste Pedro Arrupe als grote voorbeeld. Hij volgde het Tweede Vaticaans Concilie en stapte ten volle mee in de vernieuwingsbeweging die de Kerk wilde betrekken op de wereld van vandaag. Waar de jezuïeten zich aanvankelijk meer met de geprivilegieerden van de samenleving inlieten, werd nu een voorkeursoptie voor de armen gemaakt. Daarmee gaf Arrupe ruggensteun aan jezuïeten die, bijvoorbeeld in El Salvador met mgr. Romero, streden voor sociale rechtvaardigheid.

Die keuze voor de zwakken wilde ik ook maken, het maakte niet uit op welke manier. Voor mijn stage trok ik naar de Arkgemeenschap van Jean Vanier in Frankrijk, waar mensen met en zonder handicap in gelijkwaardigheid samenleven. Ik, die me met al mijn kracht wilde inzetten, werd er uitgenodigd om van de anderen te leren om kwetsbaar te zijn.

– *Een leerschool waaraan u in de gevangenis wellicht nog af en toe terugdacht?*

Ook hier hebben we voornamelijk met kwetsbare mensen te maken. Door de media-aandacht lijkt het soms of de gevangenis vol zitten met figuren als

Volgens Leo De Weerd liggen er voor christenen kansen in het vrijwilligerswerk in de gevangenis. © Violet Corbett Brock

Marc Dutroux of Kim De Gelder. De waarheid is dat de meerderheid van de gedetineerden bestaat uit sociaal zwakkeren die minder zware feiten plegen, vaak gelieerd aan druggebruik, tegenover 10 tot 15 procent zware criminelen. Weinig scholing, ontworpen gezinnen, geen (vast) werk. Dat hoor je steeds weer. Het leven als één zoektocht naar erkenning als mens. Soms gaan die erkenning dan afdwingen met geweld. De buitenwereld spuwt hen uit of is in het beste geval onverschillig. Vaak vinden gedetineerden bij de aalmoezenier voor het eerst in hun leven iemand die echt naar hen luistert en het goede in hen aanspreekt.

– *Van Michelle Martin werd gezegd dat ze ‘een andere mens’ geworden is. Hoe reageerde u bij haar voorwaardelijke vrijlating?*

De emoties van weerzin en ontgoocheling die ermee gepaard gingen, deelde ik voor een stuk. Maar net zo streng als ik daarin voor mezelf was, ben ik het ook voor de samenleving. Onze gevoelens toonden een verharde, maar ook hypocriete samenleving, waarin ieder meent zelf het beste te kunnen oordelen en daarbij meestal heel

toegeeflijk is voor zichzelf en veeleisend voor de ander. Als je twijfelt aan het oordeel van rechters, verval je in een systeem van willekeur, chaos en machtsmisbruik. Die tendens verontrust me zeer. De roep om afzondering van mensen met wie we het moeilijk hebben, klinkt almaar luider. Ik hoop toch dat onze kansrijke samenleving, waar zo veel goeds gebeurt, creatiever kan zijn om alternatieven te bedenken en om mensen die mislukken, op te tillen.

„Leven van gedetineerde is vaak één grote zoektocht naar erkenning als mens”

De vasten kan ons uitnodigen om eens kritisch naar onszelf te kijken. Liggen de fouten enkel bij de ander? Dat klopt niet. Tot inkeer komen, is toegeven dat je zelf ook niet perfect bent. Eenmaal je dat aanvoelt, kun je ook anderen kansen geven. Maar het leven is hard en we krijgen almaar de boodschap dat je het zelf moet waarmaken. Toch moeten we meer oog leren krij-

gen voor de kwetsbaarheid van de ander. Ik ben ervan overtuigd dat christenen hier een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de samenleving. Onder meer in de Brugse gevangenis werken we met vrijwilligers die de wereld van buiten mee naar binnen nemen en omgekeerd. We moeten die muren van onbegrip doorbreken om te bouwen aan een leefbare samenleving. In deze nieuwe vormen van vrijwilligersengagement kunnen we ook als Kerk onze tweede adem krijgen.

– *Echt schrijnend is de problematiek van geïnterneerden in de gevangenis. Laatst verzocht een geïnterneerde man om euthanasie, tenzij hij naar de gevangenis in Nederland mocht, waar hij een behandeling kon krijgen.*

Ik ken een vrouw in hetzelfde geval. De uitzichtloosheid is enorm en de euthanasievraag heeft hier dan ook niet zozeer met de psychische aandoening te maken, als wel met de zinloosheid van de situatie. De juiste omkadering zou veel lijden wegnemen. Als katholieke aalmoezeniersdienst willen we de komende jaren alvast mee in de bres springen voor een betere bescherming van die mensen.